

'Troubled Identities'

DANSK SOCIOLOGKONGRES 2012

Dato: 19-20. januar 2012

Sted: Aarhus Universitet

Troubled Identities

Dansk Sociologkongres **2012**

Studiet af social forandring har altid stået centralt i sociologien. Som den polske sociolog Zygmunt Bauman hævder, var overgangen fra traditionelle til moderne samfund kendetegnet ved, at de tidligere så faste fundamenter, eller hvad Bauman kalder solider, blev brudt op, og at nye holde punkter derfor måtte konstrueres. Gamle identiteter blev afløst af nye, men identiteternes karakter, betydning og rolle forandredes kun lidt. Problemet stiller sig imidlertid anderledes i dag, da entydige og sammenhængende identiteter vanskeligt lader sig etablere. Moderne samfund er kendetegnet ved et overskud af krav og forventninger, der pålægger individet at 'leve op til' ofte modstridende sociale identiteter. Identitetsarbejdet er derfor ofte en tung, hvis ikke næsten umulig, byrde at løfte.

Med temaet Troubled Identities ønsker vi at rette fokus mod de menneskelige konsekvenser af tabet af faste markører for identitetsskabelsen og tilsynecomsten af en mangfoldighed af nye og ofte modstridende identifikationsmuligheder. For at afdække denne problematik har CESAU inviteret en række internationale forskere, der har undersøgt forskellige aspekter af individernes kamp med at identificere, håndtere og integrere det moderne samfunds fordringer.

Ifølge den tyske sociolog **Elisabeth Beck-Gernsheim** udgør den moderne karrierekvinde et paradigmatiske eksempel på en besværlig og indbyrdes konfliktfyldt identitet. I sine empiriske studier af ændringer i kærlighedslivet, ægteskab og familiemønstre viser Beck-Gernsheim, hvordan mange kvinder kæmper med at forene et potentielt stressende arbejdsliv med de personlige og sociale forventninger til moderskab og familieliv.

Ifølge den slovenske sociolog og filosof **Renata Salecl** kan det med god ret hævdes, at valgfriheden selv er blevet til vor tids totalitære ideologi. Vi er frie til at vælge. Vi skal vælge den mad, vi spiser, den skole, vores børn skal gå i, den læge, der skal behandle os, den bog, som vi skal læse på ferien osv. Men det betyder samtidig ifølge Salecl, at valget kommer til at udgøre den eneste legitime livsform. Valgfrihed kommer på paradoksals vis

til at ensrette mennesker i en hidtil uhørt grad. Vi kan vælge frit mellem alt både på hylde A og hylde B, men det eneste, vi ikke har lov til, er at lade være med at forstå os selv som 'en, der vælger.'

Konfliktende identiteter og relationen til den anden står også centralt i den tyrkiske politolog **Banu Bargus** studie af modstandsidentiteter og -strategier. Individets forsøg på at bekæmpe en fjende gennem selvødelæggelse – fx i form af sultestrejke, selvantænding eller selvmordsbombe – udgør en ekstrem variant af Troubled Identities. Problemet er ikke blot, at modstandsidentiteter ofte defineres på fjendens præmisser. Individet befinder sig samtidig i et dilemma mellem dets egen selvopretholdelsesdrift og ønsket om at bane vej for noget nyt på den ene side og muligheden for at dø på den anden.

Subjektets udfordringer med identitetsarbejdet begynder imidlertid allerede i børne- og ungdomstiden. Den danske antropolog **Laura Gilliams** detaljerede feltstudier af drenge fra etniske minoritetskulturer viser, hvordan de nærer stærke antipatier mod uddannelsessystemet, men samtidig anerkender de den symbolske værdi af uddannelse. Gennem hvad der opfattes som balladeadfærd protesterer de mod en række fordomme mod 'etniske unge', men konsekvensen er ofte, at de dermed bidrager til at reproducere de fordomme og eksklusionslogikker, de gør oprør imod.

Hvorledes individer fanges i problematiske identiteter udgør endelig også et tema i **Per Mouritsens** forskning. Den nye form for 'anerkendelsespolitik', der skelner mellem gode og dårlige former for medborgerskab, udgør et særlig form for bevidst miskendelse af bestemte sociale identiteter. Ironisk nok genanvender man liberale og republikanske idealer til at stereotypificere – overvejende muslimske identiteter – som uciviliserede, afhængige, urimelige, udemokratiske og passive.

Keynotes

Elisabeth Beck Gernsheim

Professor, Dr., Institut für Soziologie, FAU Erlangen-Nürnberg

Renata Salecl

Senior Researcher, Institute of Criminology, University of Ljubljana

Banu Bargu

Assistant Professor, Department of Political Science, The New School

Per Mouritsen

Professor, Department of Political Science, Aarhus University

Laura Gilliam

Associate Professor, Department of Education, Aarhus University